

движение въ карета и сгъстени колони и др. т. Тѣ били въведени въ прусската, а послѣ въ другитѣ армии.

Отъ всички най много способна за маневриране прѣзъ цѣлия този периодъ била прусската армия, а отъ всички най малко — французската, за туй, защото въ нея нѣмало нито добро тактическо устройство, нито рѣдъ, нито дисциплина. Тѣзи сжщевенни недостатѣци въ нея никога не можали не само да бжджтъ съвсѣмъ отстранени, но даже и намалени, колкото и да се трудили за това въ края на този периодъ.

Походнитѣ движения на армиитѣ се извършвали: у французитѣ — въ 8 и по вече (до 12) колони, а у прусситѣ, австрийцитѣ и въ другитѣ армии — въ 3, 4 и не по вече отъ 6 колони. Нито една отъ западно-европейскитѣ армии не извършвала походнитѣ движения въ такъвъ строгъ рѣдъ и съ такава, въ случай на нужда, бързина, както прусската. Въ нея, ако обстоятелствата позволявали и

неприятеля билъ близко, всѣка бойна линия съставлявала особена колона. Прѣдъ колонитѣ всѣкога вървялъ авангардъ, съставенъ отъ хусари, легка пѣхота, артиллерия, работници, понтони и проч. Полковата артилерия вървяла при баталионитѣ и полковетѣ си, а батарейната заедно съ обозитѣ, фурнитѣ и проч. съставлявала особена колона, но по вече то се распрѣдѣляла по бригадно при пѣхотнитѣ бригади. По бързината и величината на усиленитѣ прѣходи прусската армия тѣй сжщо надминувала другитѣ армии.

На лагеръ войскитѣ и армиитѣ се располагали: въ началото на този периодъ — още по стария обичай въ дълбокъ строй, по ротно, съ ротни улици, а въ края му, въ военное време, близо до неприятеля — въ разгнать боенъ рѣдъ, тѣй щото палаткитѣ се располагали въ една или двѣ линии, а далечъ отъ неприятеля и въ мирно време — въ дълбокъ строй.

§ 16.

Вътрѣшното устройство на армиитѣ, духа и военния рѣдъ въ войскитѣ.

Отдѣла на военното управление (военно-административната частъ) въ всичкитѣ господарства получили по правилно устройство и билъ значително усвършенствуванъ. Въ това отношение прусската армия стояла най високо, а французската почти най ниско отъ всички други. Важното прѣимущество на прусската се заключавало въ туй, че всичкото военное управление се съсредоточавало непосредствено въ лицето на самия Фридриха II, който, като билъ усвършенствователъ на тактическото устройство на прусскитѣ войски и армии, сжщевременно билъ главния и прѣвѣсходенъ распорѣдителъ по стопанската имъ частъ и въобще по вътрѣшното имъ устройство. Той въ-

велъ въ тѣхъ чудесенъ рѣдъ, като съблюдавалъ най голѣма икономия въ държавно отношение, трудилъ се по възможность да съкрати расходитѣ за армията, безъ при това да прѣстава да се грижи за подобритието на войскитѣ и военното състояние. За това финансовата и стопанската частъ въ неговата армия се намирили въ време на неговото царуване въ сжщо такова цвѣтуеще състояние, каквото и при живота на баща му.

Въ Австрия военното управление се съсредоточавало въ хофкригсрата, като най високо военно-правителствено учрѣждение. Въ време на силескитѣ войни вътрѣшното устройство на австрийската армия се нами-